

POSTANOWIENIE

15 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 15 kwietnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku K.C. i M.W.
z udziałem J.M., E.S. i P.S.
o ustanowienie służebności drogi koniecznej,
na skutek skargi kasacyjnej J.M.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Rzeszowie
z 27 czerwca 2023 r., V Ca 506/23,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

II. zasądza od J.M. na rzecz K.C. 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanej niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 27 czerwca 2023 r. Sąd Okręgowy w Rzeszowie oddalił apelację uczestniczki J.M. od postanowienia Sądu Rejonowego w Strzyżowie z 24 maja 2021 r. (pkt I) i zniósł wzajemnie koszty postępowania apelacyjnego między uczestnikami (pkt II).

Skargę kasacyjną od powyższego orzeczenia wniosła uczestniczka J.M., wskazując na jej oczywistą zasadność na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Skarżąca zwróciła uwagę na pominięcie przez Sąd drugiej instancji, że postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone jedynie co do zgłoszonych jeszcze przed wejściem do sprawy uczestniczki postępowania i zawnioskowaniu nowych wariantów drogi koniecznej, a nie zostało wdrożone postępowanie dowodowe co do wariantów dojazdu przez nią zgłoszonych. Podkreśliła, że w szczególności wariant IV na pierwszy rzut oka, bez konieczności szczegółowej analizy, wydaje się rozsądny i niewątpliwie kwalifikuje się jako wariant, który Sąd rozpoznający sprawę powinien rozważyć w prowadzonym postępowaniu. Zdaniem skarżącej Sąd był zobowiązany do objęcia prowadzonym postępowaniem tego wariantu i to w sposób pełny, obejmujący wizję w terenie oraz opinie biegłych sądowego i gospodarczego. Skarżąca powołała się na naruszenie przepisu prawa materialnego, czyli art. 145 § 2 k.c. jako łatwo dostrzegalnego i będącego konsekwencją naruszenia procedury.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawczyni wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Skarga kasacyjna uczestniczki nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżąca skutecznie wykazała, iż w sprawie zachodzą powołane

przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 4 k.p.c., skoro zgodnie z tym przepisem skarga jest oczywiście uzasadniona, gdy naruszenie przepisów prawa, którego dopuścił się Sąd *meriti* przy wydawaniu orzeczenia, widoczne jest *prima facie*, czyli bez konieczności przeprowadzania wnikliwych analiz prawnych. Na skarżącym ciąży powinność przedstawienia we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej uzasadnienia nie dowolnego kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa procesowego lub materialnego, lecz tylko takiego, które prowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Skonstruowany przez skarżącego wywód prawny powinien wykazać, że rozstrzygnięcie sądu obarczone jest szczególną wadą dostrzegalną dla osoby dysponującej podstawową wiedzą prawniczą. O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie jest władna przesądzić sama strona, lecz kompetencję do tego ma Sąd Najwyższy na etapie badania czy wystąpiły przesłanki tzw. przedsądu.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi jedynie polemikę z rozstrzygnięciem Sądów *meriti*, którą skarżąca stara się wykorzystać celem wzruszenia prawomocnego rozstrzygnięcia, nieodpowiadającego oczekiwanemu rezultatowi. Wypowiedzi doktryny i orzecznictwa poświęcone art. 145 k.c. pozwalają dostrzec, że problematyka ustanowienia służebności drogi koniecznej została już wyczerpująco rozstrzygnięta. Na tym tle nie budzi wątpliwości prawidłowość przedstawienia sfery motywacyjnej orzeczenia Sądu Okręgowego, który w całości poparł tak ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne przedstawione przez Sąd Rejonowy. W motywach pisemnych Sądy uwydatniły zbadanie nie tylko potrzeb nieruchomości władnącej utworzonej z działki nr [...], lecz także aspektu dostępu do drogi publicznej w każdym z zaproponowanych przez uczestników postępowania wariantów. Lektura uzasadnienia postanowienia Sądu drugiej instancji dowodzi, że przy wyznaczaniu przebiegu szlaku objętego korzystaniem przez każdorazowego właściciela nieruchomości utworzonej z przedmiotowej nieruchomości Sądy orzekające wzięły pod uwagę również dotychczasową praktykę w świetle aktualnego stanu nieruchomości. Toczące się wiele lat postępowanie dowodowe pozwoliło na wybór takiego wariantu przebiegu drogi koniecznej, według którego istniejący już szlak biegnący wzdłuż działek, których właścicielką jest skarżąca, został przystosowany

do prawidłowego użytku niewygórowanymi i opłacalnymi nakładami. Skarżąca uzyskała z tego tytułu odpowiednie wynagrodzenie. W pełni odpowiada to zasadom stosowania art. 145 k.c. w postępowaniu o ustanowienie służebności drogi koniecznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2022 r., I CSK 3328/22, postanowienie Sądu Najwyższego z 3 czerwca 2022 r., I CSK 1693/22, postanowienie Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2004 r., I CK 552/03).

Zapoznanie się z treścią uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania koncentruje ponadto uwagę na subiektywnym przekonaniu skarżącej, że taki przebieg służebności po stanowiących jej własność działkach wzbudzi niepokój i obawę w jej rodzinie, gdyż każdy wjazd i pojawienie się osoby korzystającej ze służebności spowoduje powrót do minionych wydarzeń, które pozostawiły wśród najbliższych członków rodziny traumatyczne przeżycia. Należy jednak zwrócić uwagę, że takie argumenty, stanowiące odesłanie do ważnych wydarzeń z życiorysu uczestniczki, nie służą weryfikacji prawidłowości zastosowania norm wynikających z wykładni art. 145 k.c.

Podobnie za naruszeniem wymienionego przepisu nie może przemawiać na obecnym etapie zgłaszanie słuszności przyjęcia przebiegu szlaku służebności według innego wariantu, którego ostatecznie przed Sądem drugiej instancji skarżąca nie popierała, a w przedmiocie jego wyznaczenia nie zgłosiła żadnych wniosków dowodowych, co zostało również wypunktowane w uzasadnieniu postanowienia Sądu Okręgowego.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 520 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 5 pkt 3 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[SOP]

[r.g.]

